

HRVATSKI SABOR

KLASA: 012-02/13-01/03

URBROJ: 65-13-11

Zagreb, 10. prosinca 2013.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedloge vezane uz verzije Prijedloga nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora. dostavio predsjednik Republike Hrvatske, aktom od 10. prosinca 2013. godine.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

REPUBLIKA HRVATSKA
PREDSJEDNIK

KLASA: 012-01/13-01/08
URBROJ: 71-01-13-01
Zagreb, 10. prosinca 2013.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 10-12-2013		
Klasifikacijski broj	Org. jed.	
012-02/13-01/03	65	
Društveni broj	Pol.	Vol.
41-13-09	-	-

HRVATSKI SABOR
Josip Leko, predsjednik

Poštovani gospodine predsjedniče Hrvatskog sabora,

Ovim putem slobodan sam Vam dostaviti svoja razmišljanja i prijedloge vezano uz predložene promjene Ustava Republike Hrvatske. U pogledu verzije Nacrta prijedloga promjena Ustava Republike Hrvatske koja mi je bila dostupna, kao ovlaštenu predlagatelj, sukladno članku 136. Ustava Republike Hrvatske, slobodan sam dati svoje prijedloge kako slijedi.

1. Podržavam promjene Ustava u njihovoj temeljnoj ideji. Prijedlozi i primjedbe koje iznosim imaju za cilj poboljšanje ili razjašnjenje predloženih normi Ustava.
2. Predlažem da se u članku 62. doda novi stavak 4. koji glasi:

„Životnim zajednicama različitim od braka jamči se pravo na obiteljski život i njegovu zaštitu.“

O b r a z l o ž e n j e: Ovakvom se odredbom ostvaruje ravnoteža i otklanja mogući osjećaj neravnopravnosti s obzirom na novouneseni stavak 2. istog članka.

3. **Formulacija novopredloženog članka 31. stavka 4. može se čitati kao uvođenje retroaktivnog propisivanja oblika teških kaznenih djela za koja nema zastare (novi opisi kaznenih djela teškog ubojstva). Formulacija treba biti takva da je jasno kako se ona odnosi na različite oblike teških ubojstava i njihove pravne opise iz različitih kaznenih zakona koji su vrijedili na području Republike Hrvatske. Isto tako, blanketna norma („propisana posebnim zakonom“) omogućava zakonodavcu da mijenja katalog djela koja se smatraju teškim ubojstvima u smislu ove ustavne odredbe. Bilo bi dobro, uz dodatnu konzultaciju sa stručnjacima, predvidjeti da se opiše u članku 31. (novi posljednji stavak) koja se to ubojstva smatraju teškim ubojstvima. Uz to, radi dosljednosti i pravedne primjene ovog ustavnog instituta, valja propisati da za kaznena djela teških ubojstava nema ni zastare izvršenja sankcije. Naime, i u praksi su znani slučajevi u kojima je neka osoba osuđena za političko ubojstvo ali nije izdržala kaznu. Zato, predlažem da predloženi članak 3. Amandmana glasi:**

„Članak 3.

U članku 31. stavku 4. iza riječi: „teritorijalne cjelovitosti države,“ dodaju se riječi: „i kaznena djela teških ubojstava“.

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6 koji glase:

„(5) Za kaznena djela iz stavka 4. ovoga članka kazneni progon može se poduzeti i nakon što je istekao rok zastare kaznenog progona. Izvršenje kazne za kaznena djela iz stavka 4. ovoga članka ne zastarijeva.

„(6) Teškim ubojstvima iz stavka 4. ovog članka smatraju se...“ (u konzultaciji sa stručnjacima)“

4. U pogledu novopredložene formulacije članka 83. stavka 1., naglašavam kako je navedena formulacija upitna. Iako ona na prvi pogled izgleda kao način jače zaštite prava nacionalnih manjina, može se dogoditi upravo suprotno. Naime, potpuno je prihvatljivo da se Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina mijenja u postupku predviđenom za promjenu (donošenje) Ustava. Opasnost za ustavni poredak i njegovu koherentnost kriju, međutim, novopredložene odredbe kojima se predviđa konstitucionalizacija nekih „običnih“ zakona i to na sljedeći način:

- a) Ponajprije, zamku krije posljednja rečenica Prijedloga koja se odnosi na članak 83. stavak 1. Ustava ("Hrvatski sabor može, većinom glasova svih zastupnika, odlučiti da se i drugi zakon donese po postupku određenom za promjenu Ustava"),
- b) Nadalje, treba razmotriti dio Prijedloga koji se odnosi na članak 15. i članak 83. stavak 1. Ustava, a kojim se propisuje da se "zakon kojim se uređuju prava nacionalnih manjina" donosi "po postupku određenom za promjenu Ustava".

Iako je temeljna ideja formulacije navedene pod a) bila ta da se „učvrste“ pojedine zakonske odredbe, vjerojatno one koje se tiču prava i sloboda građana, efekt može biti sasvim suprotan, rekao bih, opasan. Naime, vladajuća većina arbitrarno može odrediti koji će zakoni dobiti ustavni rang. Moguće je da se na taj način izglasaju i odredbe suprotne Ustavu te da se „konstitucionalizacijom“ dovedu na razinu Ustava, čime bi se zapravo onemogućila kontrola tih odredbi od strane Ustavnog suda. Zamislive su i takve promjene kojima bi se ograničavala temeljna ljudska prava i prava nacionalnih manjina, ili pak promjene kojima bi se na ustavni rang podizala potpuno beznačajna pitanja, s nesagledivim posljedicama za koherentnost i stabilnost ustavnopravnog sustava. U prilog potonjem ponajviše govori činjenica da je po ovako predloženim odredbama moguća „konstitucionalizacija“ bilo kojeg zakona, a ne samo, primjerice, organskih zakona, što je ozbiljni deficit novopredloženih odredbi.

Kada je riječ o formulaciji navedenoj pod b), postavlja se pitanje je li zaista svrsishodno da se svi zakoni koji se odnose na prava nacionalnih manjina, često samo tehničkog ili provedbenog značaja donose u postupku za donošenje Ustava, ili to treba ograničiti na odredbe Ustavnog zakona. I ovdje postoje pozitivni, ali i negativni aspekti konstitucionalizacije, kako je to navedeno i za formulaciju navedenu pod a).

5. U glavi IV. uvedene su regije kao novi oblik regionalne samouprave. One su postavljene kao ravnopravan oblik regionalne samouprave sa županijama. Nadležnosti su im jednake te se postavlja pitanje njihova razlikovanja. Ako ih se, što bi bilo logično, shvati kao „nadžupanijski“ oblik regionalne samouprave, valja konstatirati da smo, umjesto sažimanja lokalne samouprave, dobili još jednu, novu razinu regionalne samouprave sa svim posljedicama po ukupnu javnu potrošnju, rast administracije i dr. Predlažem da se jasno definira što su regije i kakav im je odnos prema županijama.

6. U članku 18. Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske predviđeno je da se Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske donese u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Promjene Ustava. Takvo rješenje nosi određene probleme i bilo bi dobro da Ustavni zakon bude donesen i da stupi na snagu zajedno s Promjenom Ustava. Naime, Promjene Ustava teško će se moći primijeniti bez Ustavnog zakona. Pored toga, postoji i problem da li će se za donošenje Ustavnog zakona prikupiti dovoljan broj glasova u Hrvatskome saboru i da li će, sukladno tome, uopće i biti moguće primijeniti pojedine novelirane odredbe Ustava Republike Hrvatske.

PREDSJEDNIK
REPUBLIKE HRVATSKE

Josipović